

netop Herligheden Indfæstningen. Jeg svarede dertil: Nei, Herligheden er ikke Indfæstningen; denne er kun en Deel deraf; men jeg blev ikke staaende herved, naaget man idag refererede, som om jeg intet Mere havde sagt derom; jeg gjorde Rede for, hvori Herligheden bestod, og viste, at ikke alene Høveriet, men ogsaa meget Andet af den jorddrottlige Bestielse udgjorde Herligheden, og at Indfæstningen kun var en Deel deraf. Nu siger man: men Indfæstningen var dengang høi, den var dengang indtil 100 Rdlr., og hundrede Aar senere var den indtil 200 Rdlr. (Mou r t i e r: Eller derover) eller derover — dette derover vil dog neppe sige 400 Rdlr., — men nu spørge vi, er 100 Rdlr. som det Høieste og 200 Rdlr. som det Høieste, efter de Forhold, som da bestode, lige med 1000 Rbd. og 2000 Rbd. nu? Var en Indfæstning af 200 Rdlr. for hundrede Aar siden saa høi, som en Indfæstning af 2000 Rbd. eller 3000 Rbd. nu? Troer det ærede Medlem virkelig det, burde han have udviklet det. Jeg tror, at det saa lidet var Tilfældet, at der slet ingen Sammenligning kan drages; jeg vil indrømme, at, hvad der dengang var den høieste Indfæstning, 200 Rdlr., omtrent kan svare til de laveste Indfæstninger nu, 300 å 500 Rbd.; derimod ere de høie Indfæstninger af 2 å 3000 Rbd. opfruede. Men jeg vil spørge det ærede Medlem, om det ikke bidrager til at vedligeholde de opfruede Indfæstninger, naar man saaledes løst henkaster, at de daværende Indfæstninger af 100 å 200 Rdlr. svare til de nuværende. Er det ikke Noget, som let kan føre de fattigere i Aanden, der troe paa saadanne Udtalelser, til at sige: saa tage vi jo ikke Mere, end hvad der hele Tiden har været Sik og Brug? Skulde jeg altsaa ikke være berettiget til at sige, at den Art Udtalelser støtter de opfruede Indfæstninger?

Det ærede Medlem for Bogense (Jespersen) gjorde opmærksom paa, at Fæstelovgivningens Udvikling aldeles ingen Betydning havde, saafremt Arvelighed ikke kunde tilveiebringes, men, sagde han, at tilveiebringe Arvelighed i Fæstelovgivningen vil være en Umulighed; og fra en anden Side blev det sagt: at forbyde Godseierne at sælge deres Fæstesteder ved

Fæstelødigbed, vil være en Umulighed (Indenrigsministeren: Det har jeg ikke sagt!). Jeg troede, at den ærede Minister havde sagt: det vil ikke være muligt, det vil være det største Indgrib i Eiendomsretten. Jeg maa oprigtig talt tilstaae, jeg forstaaer slet ikke, hvad det er, der skulde være muligt; thi Indenrigsministeren er ikke bleven staaende ved dette, men har dog ladet formode, at der var en Vej, der kunde betrædes, som skulde indeholde en Mulighed. Jeg har i alle disse Forhandlinger ikke hørt en Antydning af den ærede Indenrigsminister, som indeholdt blot et Anappenaalshoved af Noget, der var positivt. (Indenrigsministeren: Frivillige Overeenskomster!). Den ærede Minister nævner „frivillige Overeenskomster,“ men jeg har alt havt den Ære at sige den ærede Minister, at der ingen Frivillighed kan eksistere, hvor en daglig vorende Befolkning staaer ligeoverfor et indskrænket Antal af saakaldte Besiddere af Jordsmonnet. Saalænge man ikke kommer til den Betragtning, at Jordsmonnet er Et og Besiddelsen et Andet, saa kommer man til den simple Consequens, at hele Folket med den største Ret kan exproprieres fra at sætte sine Fodder paa Jordsmonnet, og at derimod de Æneste, som have Lov til at træde paa det, ere de, der kaldes Besidderne. Det er dette, som ligger bagved hiin eneste Nøvei, de frivillige Overeenskomster. Lad os see, hvad de frivillige Overeenskomster have ført til med Hensyn til Høveriet; lad os betragte den hele Vej, som er gjennemløben fra det forrige Aarhundrede, og jeg tør troe, at den ærede Minister ikke nægter mig, at Regjeringen i denne Retning idetmindste har udtalt sig positivt ved Landbolovgivningen, idet den har sagt, at det skulde eftertrages, at Høveriet kom til at høre op. Den har overladt det, hed det, til frivillige Overeenskomster, men hvorhen har det ført? For nogle Aar siden blev Regjeringen af tvungen et Slags Overeenskomst, hvor man, for at faae frivillige Overeenskomster, maatte udlevere en vis Deel af Bondejorden (Hør!), for at faae et fuldt afløst Høveri for Betaling, man maatte betale Høveriet to Gange, den ene Gang med et Stykke af Jorden og den anden Gang med en Deel af Vær-